

עירובין מ: (הנקודתיים 5 ברחבות) עד מא: (סוף הפרק)

ביאורי מושגים

ברכת שהחיינו - הראשונים נחלקו על מה נתקנה ברכת שהחיינו: הדעה המקובלת היא שהיא נתקנה על אירוע משמח וכן על אירוע שמגיע אחת לשנה. הרשב"א חולק וטוען שיש לברך שהחיינו רק על אירוע שמגיע אחת לשנה לכן מברכים שהחיינו בחגים ולכן מברכים שהחיינו על פרי (לשיטתו שהחיינו על פרי לא נובע מהשמחה שיש לנו מהפרי אלא מכך שזהו ציון של תאריך שמגיע אחת לשנה) לשיטת הרשב"א אין לברך שהחיינו על כלים או בגדים חדשים.
שיטה זו קשה ממשנה מפורשת הקובעת שיש לברך שהחיינו על בגדים וכלים חדשים ולהלכה אכן נפסק שמברכים על כלים ובגדים חדשים שהחיינו.
עיתוי הברכה על פירות חדשים - רש"י והרמב"ם כתבו שיש לברך כשרואה את הפירות (משתלב היטב עם ההסבר שמברכים על העיתוי ולא על השמחה) להלכה נפסק שמברכים כשאוכלים וכך העולם גם נוהג.

אפשרויות אלו תלויות בהבנת שיטת ר' יהושע בברייתא:

'תן חלק לשבעה וגם לשמונה'
ר' יהושע: 'לשבעה' - אלו 7 ימי פסח, '**שמונה'** - אלו 8 ימי סוכות,
'וגם' - אלו שבועות, ר"ה ויוה"כ.

לאיזו ברכה מתייחס ר' יהושע:

אפשרות א': לברכת קדושת היום - ואז שהחיינו בר"ה ויוה"כ היא **רשות**.

אפשרות ב': לברכת שהחיינו - ואז שהחיינו בר"ה ויוה"כ היא **חובה**.

ברכת שהחיינו בר"ה ויוה"כ

אפשרות א': רשות (כמו שניתן לברך על פרי המתחדש משנה לשנה).

אפשרות ב': חובה.

פסק הלכה: חובה לברך שהחיינו בראש השנה וביום כיפור.

כיוון שחובה לברך ביוה"כ - חייבים להניח ש:

אין חובה לברך שהחיינו דווקא על כוס יין. וניתן לברכה גם בשוק (כדברי רב נחמן).

אין שום אפשרות לברך שהחיינו על כוס יין ביום כיפור:
לא ניתן לברך לפני כניסת החג - כשמברך מכניס את החג ואז כבר אסור לו לשתות.
לא ניתן לברך על היין בלי לשתות - אסור לברך בלי לשתות.
לא ניתן לברך ולתת לקטן לשתות - אסור לתת לקטן דבר שאסור לגדול.

מסקנת הגמרא לגבי הספק של תלמידי ר"ה:

שאלה זו שנויה במחלוקת תנאים:

ר"ע ורבנן גמליאל: אסור להיכנס לשבת בצום (לכן חייבים לשבור את הצום לפני שבת).
ר' יוסי ור' יהושע: מותר להיכנס לשבת בצום (לכן אסור לשבור את הצום לפני שבת).

פסק הלכה: בדורו של ר"ג - פסקו כר"ג שחייבים לשבור את הצום לפני שבת. בדורו של ר' יוסי - פסקו כר' יוסי שאסור לשבור את הצום לפני השבת.

אדם שצם ביום שישי

תלמידי ר"ה הסתפקו: האם מותר לו להמשיך לצום ברצף עד צאת הכוכבים (וכך להיכנס לשבת כשהוא בצום).

גם בתקופת ר"ג כשפסקו שאין ליכנס לשבת בצום הסכימו שליר"ט דרבנן מותר להיכנס בצום. (יר"ט דרבנן קל משבת שהרי מותר להתענות בו שעות (חלק ממנו) בעוד שבשבת אסורה אפילו תענית שעות).

אין כאן בעיה של צום בשבת. האדם הרי אכל כל היום וכעת על אף שאינו אוכל הוא שבע.

אדם שצם ביום ראשון

מתחיל את הצום לפני צאת השבת.